

Συνεργασία και αλληλεπίδραση θεάτρου - εικαστικών τεχνών

ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΣΑΛΛΥ ΣΜΙΘ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΛΗΔΑΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ - ΧΙΟΥΣ, ΣΤΗ ΖΩ-
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕ Ο ΣΑΚΕΛΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΙΣ
ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΛΕΣΧΗΣ ΒΟΛΟΥ

Άμμος και δόσσαλα, σπάγγοι και υμάτα, φωτογραφίες στους τοίχους, κάποινα κείμενα, είναι το «Περιβάλλον» μέσα στο οποίο έχει τοποθετηθεί είναι κλειστός χώρος σαν ένα τεράστιο κουτί σε ύψος 1,50 μέτρου. Μία μαγνητοταινία μεταδίδει ακατάληπτους ψιθύρους μαζί με ένα τραγούδι που ακούγεται μακριά από γυναικεία φωνή ανακαλώντας την αίσθηση της «Μαργαρίτας στο Ροδάκι» του Φάουστ του Γκουττώ, ή τραγούδια του λέγονται πάνω από ένα εργο-
χειρο.

Μέσα στο κουτί είναι κλεισμένες δύο γυναίκες, η Λήδα Παπακωνσταντίνου - Χιούς και η Σάλλυ Σμιθ. Τις βλέπεις από διάφορα κε-

ΤΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΣΠΗΛΙΑΔΗ

νά του κουτιού, τόσο μικρά που είναι υποχρεωμένος να κολλήσει το μάτι σου με τη νοσηρή περιέργεια του ηδονοβώστια. Οι εικόνες που σου παρουσιάζουν είναι εσωτερικά σπιτιού, όπου οι γυναίκες τρώνε, είναι ξαπλωμένες, διαβάζουν, συνομιλούν, κεντάνε. Είναι ο κόσμος δέξια της «Παραδοσιακής» γυναίκας της κλεισμένης σ' ένα κουτί, το σπίτι της, το «κάστρο» της.

Αυτό το στόχο είχε το «Περιβάλλον» που σύνθεσαν στη «Γκαλερί 3» η Λήδα Παπακωνσταντίνου - Χιούς και η συνεργάτιδά της Σάλλυ Σμιθ. Θεσσαλικής καταγωγής η πρώτη σπούδασε καλές τέχνες στην Αθήνα και την Αγγλία. Από το 1971 ζει κι' εργάζεται στις Σπέτσες όπου έχει κάνει χάρππενινγκς λαϊκές και άλλες παραστάσεις σε κλειστούς και ανοιχτούς χώρους, ενώ ως το 1971 είχε παρουσιάσει συχνά ατομική δουλειά της στο Λονδίνο, και το 1974 είδαμε ένα άλλο «Περιβάλλον» στην Αθήνα στην «Ωρα».

Η πολλαπλή αντιπαράθεση φωτογραφίας, εικόνων από μία δράση μέσα στο κουτί, ήχος της μαγνητοταινίας, στοιχείων φυσικών όπως ή άμμος και τα δόσσαλα (που στην πραγματικότητα είναι κομμάτια κεραμικά σε φόρμα καρδιάς), οδηγεί σε μία πολλαπλή ανάκληση συνειρμών με επίκεντρο τις συνθήκες ζωής της γυναίκας, την ψυχολογία, τον εορτασμό, τις σχέσεις της. Στο περιβάλλον αυτό δεν υπάρχουν μόνο οι αναφορές οι συναισθηματικές καταστάσεις ιδιωτικού χώρου, αλλά και σε καταστά-

σεις κοινωνικής αναμέτρησης σε χώρους δουλειάς, όπως δείχνουν τα κείμενα από δηλώσεις νομιμοφροσύνης εργατριών στον εργοδότη τους διομήχανο, πραγματικά υποκειμεντο κοινωνικής καταπίεσης που βέβαια δεν αφορούσαν μόνο τις γυναίκες.

Ο συνδυασμός οπτικοακουστικών μέσων, εικόνων από ταυτόχρονη δράση, σ' αυτό το περιβάλλον, χαρακτηρίζεται από μία θεατρικότητα, που συνηθως απαντάται σ' αυτού του είδους τις καλλιτεχνικές εργασίες.

Θεατρικότητα όμως υπάρχει και στη ζωγραφική του Δημήτρη Σακελλίων εκτεθειμένη στην αίθουσα «Μέδουσα». Με τη δουλειά του αυτή ο Σακελλίων δεν προσπαθεί να εξουδετερώσει τη ζωγραφική ή δεν την εγκαταλείπει για να βγει στο χώρο σε μία τριδιάστατη παρουσία. Πρόκειται για μία ζωγραφική αναπτυγμένη σε μεγάλες διαστάσεις όπου στη διαδικασία για την απεικόνιση του αντικείμενου συχνά χρησιμοποιεί αυτούσιο το αντικείμενο.

Αν και η τοποθέτηση αυτούσιων αντικειμένων και η αναζήτηση μιας τρίτης διάστασης ανακαλεί την πρακτική της «Πόπ - άρ» ο Σακελλίων έχει διαφορετική ψυχολογική στάση απέναντι στο αντικείμενο. Ενώ οι καλλιτέχνες της «Πόπ - άρ», αναπαράγουν μία πραγματικότητα όπως μας έχει δοθεί από τα καταναλωτικά στερεότυπα, και κυρίως τη διαφήμιση, ο Σακελλίων επιχειρεί μία αντίστοιχη σχέση. Αναζητά την ερωτηρική αλήθεια του αντικείμενου στο βαθμό που αυτό τον επηρεάζει. Η έκφρασή του έτσι έχει εξπρεσιονιστική δύναμη, και προσωπική ζεστασιά. Με θεατρική αίσθηση ο Σακελλίων εντείνει την εικόνα του, υπογραμμίζοντας ορισμένα σημεία σαν να ανοίγει μία αυλαία στην ίδια του την υπόσταση.

Αν οι εικαστικοί καλλιτέχνες εργάζονται με θεατρικά στοιχεία που άμεσα ή έμμεσα προβάλλουν στο έργο τους, το θέατρο δε χρησιμοποιεί σπανιότερα εικαστικά στοιχεία. Η συνολική θεατρική σύμβαση δεν είναι παρά μία σειρά εικόνων, από δράσεις στο χώρο.

Εικαστική δραστηριότητα ή σκηνογραφία είναι συνήθως ένα «Περιβάλλον» δεδομένο και στατικό που φιλοξενεί τη θεατρική δράση. Στις παραστάσεις της Θεατρικής Λέσχης Βόλου ο εικαστικός προβληματισμός αποτελεί μέρος της

Από τη ζωγραφική που παρουσίασε ο Σακελλίων.

σκηνοθετικής σύλληψης. Το σκηνικό είναι ευλύγιστο και δυναμικό ακολουθώντας το πνευμα του έργου, αλλά με την πρόθεση να απασχολήσει πιο έντονα και για μεγαλύτερη χρονική διάρκεια το θεατή. Οι δύο παραστάσεις της «Μοσκέτα» του Ρουτζάντε από τη Θεατρική Λέσχη Βόλου πριν από λίγες μέρες στο «Ριάλτο» έδειξαν ακριβώς τη συνεργασία και αλληλεπίδραση των τεχνών.

Τό απλούστατο ακίνητο σκηνικό, συνεχώς μεταβαλλόταν παίρνοντας άλλες διαστάσεις και σημασία από τις προβαλλόμενες διαφάνειες σε όλο το χώρο της σκηνής.

Κλασικοί πίνακες έδιναν τη χρονική διάσταση του αναγεννησιακού κειμένου και ζωντανεύαν από τη δράση των ηθοποιών. Η δυτική ζωγραφική εναλλασσόταν με έργα του Θεόφιλου υπογραμμίζοντας τη λαϊκότητα των θεατρικών χαρακτήρων και πλησιάζοντας ένα κείμενο τόσο παλιό, σε ένα σύγχρονο κοινό. Η εικαστική διάσταση αυτής της θεατρικής δουλειάς οφείλεται στο σκηνοθέτη Σπύρο Βραχωρίτη που συντονίζει τους καλούς ηθοποιούς από καταβολής του σοβαρού αυτού φυτώριου αποκέντρωσης που είναι η Θεατρική Λέσχη Βόλου.